

Příloha

Kdy je spravedlivé ukončit válku a kdy v ní pokračovat

Někdy se dříve nespravedlivě napadnutý a poražený stát ocitne na pokraji spravedlivé války, kdy mu protivník nabídne kompromisní řešení, aby se jí sám vyhnul. I přes důraz na maximální snahu vyhnout se konfliktu ale někdy není možné nabízený kompromis přijmout – a to právě v situaci, kdy se jedná o tzv. prohnilý kompromis. Tím se míní každá dohoda, která „ustanovuje nebo zachovává režim krutosti a ponižování“. Porušuje tak základy morality tím, že způsobí uvrhnutí části obyvatelstva do nelidských podmínek systematického porušování základních lidských práv.¹ (Margalit 2010: 88-89) Prohnilý kompromis porušuje právě ty podmínky minimální spravedlnosti, které nelze za žádných okolností porušit, za které je vždy spravedlivé bojovat a v krajních případech i svrhnout režim, který tyto podmínky nastoluje a udržuje.

Prohnilý kompromis nemůže být ospravedlněn žádnou politickou nutností, i když některými jejími případy může být omluven. Nutnost jakožto absence alternativ je totiž blízka stavu donucení – a dohodu podepsanou z donucení není možné nazvat kompromisem. Pro kompromis je potřeba souhlasu obou stran. V případě prohnilého kompromisu zde je vždy aktivní a pasivní strana; jedna, která krutost navrhne a druhá, která ji přijme.² (Margalit 2010: 90-91) I když ale mohou být prohnilé kompromisy pochopeny a prominuty, nikdy nemohou být ospravedlněny. Proto, aby byl uzavřen mír, musí tedy mírová dohoda obsahovat tu část spravedlnosti, která je pro trvajícím mír nezbytná – právě ona základní práva, která nesmí být porušena. (Kamm 2001: 330)

Jak Margalit správně podotýká, teorie spravedlivé války nám dokáže říct, kdy je spravedlivé jít do války, ale již méně je schopná reflektovat, kdy už není spravedlivé ve válce pokračovat. (Margalit 2010: 104) Situace, kdy se z napadené oběti v průběhu války stal agresor dobývajícím cizí území, nás nutí zhodnotit právě otázky, kdy už není spravedlivé bojovat a kde končí spravedlivá příčina. Užitečné východisko zde nabízí Francis Kammová, když říká, že pokud jsou základní práva zaručena, není spravedlivé zahajovat válku za výdobytky dalších práv. Pokud se ovšem jedná o stav, kdy jsme již ve válce a zaplatili jsme za uznání základní

---

¹ Ale „ne každý kompromis s prohnilým režimem je prohnilý“; jde o podstatu každého jednotlivého aktu. (Margalit 2010: 89)

² Margalit zde rozlišuje dva druhy pasivních aktérů – tichého a spícího. Zatímco ten tichý se podílí i na implementaci této dohody, spící partner ji pouze podepisuje. (Margalit 2010: 92)

spravedlnosti jistou cenu (jako ztráty na životech nebo materiální), máme právo jít dál. Samozřejmě přitom nemůžeme nikdy požadovat víc, než nám spravedlivě patří. (Kamm 2001: 336) Musíme tedy rozlišovat co do hlediska, zda oběť stojí před volbou vstupu do války nebo zda v ní již je.